

Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς δισεκατομμυρίου καὶ τετρακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων ὄντων, ἅτινα κατοικοῦσι τὸν ἡμέτερον πλανήτην, τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἑκατοστὰ οὐδὲ σκέπτονται. Τί μέλει αὐτοῖς, πρὸς Θεοῦ, περὶ ἀθανασίας; ὡς τὸ μόριον τοῦ σιδήρου ἐπιπλέει ἀσυνειδήτως ἐν τῷ αἵματι, τὸ ὅποιον σφύζει ὑπὸ τὸν κρόταφον τοῦ Λαμαρτίνου καὶ τοῦ Οὐγγῶ ἢ μᾶλλον μένει προσκεκολλημένον ἐπὶ τινι χρόνῳ εἰς τὸ ζῆφος τοῦ Καίσαρος, ὡς τὸ μόριον τοῦ ὑδρογόνου λάμπει εἰς τὸ ἀέριον τῆς ἐστίας τοῦ Μελοδράματος ἢ συμπνίγεται εἰς τὴν σταγόναν τοῦ ὕδατος τὴν καταποθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἔχθρου εἰς τὰς σκοτεινάς ἀβύσσους τῆς θαλάσσης, οὕτω καὶ τὰ ζῶντα ἄτομα τὰ οὐδέποτε διανοούμενα ὑπνώττουσιν.

Αἱ διασκεπτόμεναι ψυχαὶ εἶνε ὁ κλήρος τῆς διανοητικῆς ζωῆς. Αὐταὶ διαφυλάττουσι τὴν παρακαταθήκην τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐπαυξάνουσιν αὐτὴν διὰ τὸ μέλλον. Ἄνευ τῆς ἀθανασίας ταύτης τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, αἵτινες ἔχουσι συνειδήσιν τῆς υπάρξεως τῶν καὶ ζῶσιν ἐν πνεύματι, ὅλη ἡ ἱστορία τῆς Γῆς θὰ κατέληγεν εἰς τὸ μηδέν, καὶ ὁλόκληρος ἡ Δημιουργία τὸσον τῶν ὑψηλοτέρων κόσμων ὅσον καὶ τοῦ ἡμετέρου ἀσθενοῦς πλανήτου θὰ ἦτον ἀπατηλὴ μωρία, ἀθλιώτερα καὶ μᾶλλον ἀκαταλόγιστος ἢ ἡ κόπρος τοῦ σκώληκος τῆς Γῆς. Ὁ σκώληξ ἔχει τὸν λόγον τῆς υπάρξεώς του, καὶ τὸ Σύμπαν δὲν θὰ εἶχε τοιοῦτον! Φαντάζεσαι τὰ δισεκατομμύρια τῶν κόσμων ἀφικνούμενα εἰς τὰς λαμπρόδονας τῆς ζωῆς καὶ τῆς διανοίας, ὅπως ἀενάως διαδέχονται ἀλλήλα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀστερόεντος Σύμπαντος, καὶ καταλήγοντα εἰς τὸ νὰ γεννῶσι μόνον ἐλπίδας αἰωνίως διαφουδομένης, μεγαλεῖα, πάντοτε καταρρέοντα, διανοούμενα ὄντα διὰ παντός ἐκμηδενίζοντα; Μάτην ταπεινούμεθα. Ἀδυνατοῦμεν νὰ παραδεχθῶμεν τὸ μηδὲν ὡς ὑπέρτατον σκοπὸν τῆς ἐνδελεχοῦς προόδου, μαρτυρουμένης ὑφ' ἀπάσης τῆς ἱστορίας τῆς φύσεως. Ἄρα αἱ ψυχαὶ εἶνε τὰ σπέρματα τῶν πλανητικῶν ἀνθρωποτήτων.

— Δύνανται λοιπὸν νὰ μεταφέρονται ἐξ ἐνὸς κόσμου εἰς ἄλλον;

— Οὐδὲν εἶνε τὸσον δυσκατάληπτον, ὅσον ἐκεῖνο, ὅπερ ἀγνοοῦμεν.

Τίς ἐκπλήττεται σήμερον βλέπων τὸν ἡλεκτρικὸν τηλεγράφον μεταφέροντα στιγμιαίως τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν διὰ μέσου τῶν ἡπείρων καὶ τῶν θαλασσῶν; τίς ἐκπλήττεται βλέπων τὴν ἑλξιν τῆς Σελήνης ἀνυψοῦσαν τὰ ὕδατα τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ παράγουσαν τὰς παλιρροίας; Τίς ἐκπλήττεται βλέπων τὸ φῶς μεταδιδόμενον ἐξ ἐνὸς ἀστέρος εἰς ἄλλον μετὰ ταχύτητος τριακοσίων χιλιάδων χιλιαμέτρων κατὰ δεῦτερον λεπτόν; Ἐπὶ πλέον μόνον οἱ σοφοὶ δύνανται νὰ ἐκτιμῇσιν τὸ μέγεθος τῶν θαυμασίων τούτων. Οἱ πολλοὶ δι' οὐδὲν ἐκπλήττονται. Ἐὰν νέα τις ἀνακάλυψις καθίστα δυνατὸν νὰ ἀπευθύνωμεν σημεῖα εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Ἄρεως καὶ νὰ λάβωμεν ἀπαντήσεις, τὰ τρία τέταρτα τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ ἐξεπλήττοντο πλέον τὴν ἐπαύριον διὰ τοῦτο.

Ναί, αἱ ζωὴ καὶ δυνάμεις δύνανται νὰ μεταφέρονται ἐξ ἐνὸς κόσμου εἰς ἕτερον οὐχὶ βεβαίως πανταχοῦ καὶ πάντοτε καὶ πᾶσαι. Ὑπάρχουσι νόμοι καὶ ὅροι. Ἡ θέλησις μου δύναται νὰ ἀνυψώσῃ τὸν βραχίονά μου, νὰ ρίψῃ λίθον τῇ βοήθειᾳ τῶν μυόνων μου· ἐὰν λάβω βάρος τι εἴκοσι χιλιαγράμμων, ἡ θέλησίς μου θὰ δύναται ἀκόμη νὰ ὑποβαστάξῃ τὸν βραχίονά μου· ἐὰν θελήσω νὰ λάβω βάρος χιλίων χιλιαγράμμων, δὲν δύναμαι πλέον νὰ τὸ βαστάσω. Πνεύματά τινα εἶναι ἀνεπίδεκτα οἰασθήποτε δράσεως. Ἄλλα ἐκτίσαντο ὑπερόχους δυνάμεις. Ὁ Μωζάρτος ἐν ἡλικίᾳ ἑξ ἑτῶν ἐπέβαλλεν εἰς τὸ ἀκροατήριόν του τὴν δύναμιν τῆς μουσικῆς μεγαλοφυΐας του καὶ ἐδημοσίευσεν ὀκταετῆς τὰ δύο πρῶτα ἔργα του (sonates), ἐνῶ ὁ ὕπατος τῶν δραματικῶν συγγραφέων, ὅσοι ποτὲ ὑπῆρξαν, ὁ Σαίξπηρος δὲν εἶχε γράψῃ ἀκόμη πρὸ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του ὁρᾶμα τι ἄξιον τοῦ ὀνόματός του. Δὲν πρέπει νὰ πιστεῦωμεν ὅτι ἡ ψυχὴ ἀνίκει εἰς ὑπερφυσικὸν τινα κόσμον. Τὸ πᾶν εὐρηγεται ἐν τῇ φύσει. Δὲν παρήλθον σχεδὸν πλέον τῶν ἑκατὸν χιλιάδων ἑτῶν, ἀφ' οὗ ἡ ἐπίγειος ἀνθρωπότης ἐξῆλθε τῆς ζωικῆς χρυσάλιδος. Ἐπὶ ἑκατομμύρια ἑτῶν, κατὰ τὴν μακρὰν ἱστορικὴν σειρὰν τῆς πρωτογενεῖς, δευτερογενεῖς καὶ τριτογενεῖς περιόδου οὐδεμία διάνοια ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅπως θαυμάζῃ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνα θεάματα, οὐδὲν βλέμμα ἀνθρώπινον, ὅπως τὰ θεωρῇ. Ἡ πρόοδος ἀνύψωσε βραδέως τὰς κατωτάτας ψυχὰς τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, ὁ ἀνθρώπος εἶνε ὅλως ὑστεροφανὴς ἐπὶ τοῦ πλανήτου. Ἡ φύσις εἶνε ἐν ἀδιαλείπτῳ προόδῳ.

Τὸ Σύμπαν διατελεῖ ἐν διηνεκεῖ ἐξελίξει. Ἡ πρὸς τὰ ἄνω πρόοδος εἶνε ὁ ὑπέρτατος νόμος.

«Ὅλοι οἱ κόσμοι, προσέθηκε, δὲν εἶνε ἐπὶ τοῦ παρόντος κατφκημένοι. Οἱ μὲν ἔχουσιν ὑποφώσκουσιν τὴν ἡγίαν, ἄλλοι τὸ λυκαυγές. Ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἡλιακῷ συστήματι π.χ. ὁ Ἄρης, ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ἑρμῆς καὶ πολλοὶ τῶν δορυφόρων του φαίνονται ἐν πληρῇ ζωικῇ ἐνεργείᾳ. Ὁ Ζεὺς φαίνεται ὅτι δὲν διῆλθεν εἰσέτι τὴν πρωτόγονον περιόδον του. Ἡ Σελήνη δὲν ἔχει ἔσως πλέον κατοίκους. Ἡ παρούσα ἐποχὴ μας δὲν ἔχει πλείονα σπουδαιότητα ἐν τῇ καθόλου ἱστορίᾳ τοῦ Σύμπαντος ἢ ὅσῃ ἡ μυρμηκία μας ἐν μέσῳ τοῦ ἀπείρου. Πρὸ τῆς υπάρξεως τῆς Γῆς ὑπῆρξαν ἀπὸ τῆς αἰωνιότητος κόσμοι κατφκημένοι ὑπ' ἀνθρώπων. Ὅταν ὁ ἡμέτερος πλανήτης θὰ βάλῃ τὸν τελευταῖον στεναγμὸν καὶ ἡ τελευταία ἀνθρωπίνη οἰκογένεια θὰ ὑπνώσῃ τὸν ὕστατον ὕπνον παρὰ τὰς ὄχθας τῆς τελευταίας λίμνης τοῦ παγετώδους Ὠκεανοῦ, ἀπειράριθμοι ἥλιοι θὰ λάμπωσιν αἰωνίως ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ θὰ ὑπάρχωσι πάντοτε πρωταῖοι καὶ ἐσπέραι, ἀνοίξεις καὶ ἄνοιχτοι, ἐλπίδες καὶ χαράι. Ἄλλοι ἥλιοι, ἄλλαι γαῖαι, ἄλλαι ἀνθρωπότητες. Τὸ ἀτέμνον διάστημα πληροῦται ὑπὸ τάφων καὶ κοιτῶν. Ἄλλ' ἡ ζωὴ, ἡ διάνοια καὶ ἡ αἰωνία πρόοδος εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς Δημιουργίας.

«Ἡ Γῆ εἶνε ὁ δορυφόρος ἐνὸς ἀστέρος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ εἰς τὸ μέλλον εἴμεθα πολῖται τοῦ Οὐρανοῦ. Εἴτε ἐν γνώσει, εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ μας, ζῶμεν πράγματι εἰς τοὺς ἀστέρας».

Οὕτω συνδιελέγοντο οἱ δύο ἐρασταὶ περὶ τῶν ὑφίστων προβλημάτων, ἅτινα ἀπησχόλουν τὴν διάνοιάν των. Ὅσάκις δὲ ἐπετύγγανον λύσιν τινά, ἔστω καὶ ἀτελεῖ, ἡσθάνοντο ἀληθῆ χαρὰν ὅτι ἐχώρησαν ἐν ἐπὶ πλέον βῆμα ἐν τῇ ἐρεύνῃ τοῦ ἀγνώστου καὶ ἠδύνατο ἀνετώτερον ἔπειτα νὰ συνδιαλέγονται περὶ τῶν κοινῶν τῆς ζωῆς πραγμάτων. Ἦσαν δύο πνεύματα ἐξ ἴσου ἀπληστα τοῦ μανθάνειν, φανταζόμενα ἐν ὅλῳ τῷ πῦρτι τῆς νεότητός των ὅτι δύνανται νὰ ἀπομονωθῶσιν ἐκ τοῦ κόσμου, νὰ ἀρθῶσιν ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων ἐντυπώσεων καὶ νὰ ἐφιχθῶσιν ἐν τῇ οὐρανίᾳ των πτήσει τοῦ ἀστέρος τῆς Ἀληθείας, καταυγάζοντος ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν των εἰς τὰ βάθη τοῦ Ἀπείρου.

(Ἀκολουθεῖ).

Σ. Ι. ΗΛΙΑΔΗΣ.

Ο ΕΜΠΙΣΤΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

III.

Ὅταν ὁ στρατηγὸς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐγκατέστησαν ἐν Κάνναις, ὁ Οὐδέρτος, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ, ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς μικρὰν ἱκανοποίησιν ἐνστίκτου ζηλοτυπίας, ἤρξατο νὰ σπουδάζῃ ἰδιαζόντως καὶ μετὰ προσοχῆς τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Σερᾶν. Οὗτος ἐσύχναζεν ἀπάσας τὰς συναναστροφάς, αἰκνιζόμενος πρὸς πάσας, ἐνίοτε δρέπων ἐπιτυχίας τινὰς περὶ ὧν μετὰ κομπορημοσύνης ὠμίλει εἰς τὸν Οὐδέρτον, κατ' ἀρχὴν φρονῶν ὅτι αἱ ἐπιτυχίαι τῶν ἄλλων διεγείρουσι παρὰ μὲν τῷ ἀνθρώπῳ ζηλοτυπίαν μετέχουσιν ὅμως θαυμασμοῦ πρὸς τὸν ἐπιτυγχάνοντα, παρὰ δὲ τῇ γυναικί περιέργειαν, ἥτις δὲν στερεῖται οὐδέποτε ὀπισθολογισμοῦ· ὡς δὴλον ἄρα, αἱ ἀρχαὶ τοῦ Σερᾶν οὐδεμίαν εἶχον ἀναλογίαν πρὸς τὰς τῆς Μαρίας.

Τοιαῦται εἰδήσεις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κοινοποιηθῶσι καὶ γραφῶσιν εἰς Κάννας, ἐνεκα τούτων περιωρίζετο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς περιγραφὰς χορῶν καὶ θεατρικῶν παραστάσεων ἐν αἷς εἶχε συναντήσει τὸν Σερᾶν «λάμποντα, ζωηρότατον καὶ ὑγιέστατον». Βαθυμῆδον αἱ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ κατέστησαν ἀραιότεραι καὶ εἴτα ἔπαυσαν ὁλοσχερῶς. Δύω μόνον εἶχον διαρρέυσει μῆνες,

ὁ δὲ στρατηγὸς αἰσθανόμενος ὅτι τὸ κλίμα ὠφελεῖ αὐτὸν ἀνήγειρεν ὅτι προτίθεται νὰ παρατείνῃ τὴν ἐκεῖ διαμονὴν αὐτοῦ. Ἡ κόμησσα ἔγραφε καθ' ἐβδομάδα πρὸς τὸν Σεράν χωρὶς οὐδεμίαν νὰ λάβῃ ἀπάντησιν, ὡς ἄλλως τε ἦν συμπεφωνημένον. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῆς εἶχον ἀποβῆ τοιαῦται, ὥστε νὰ προδίδηται ἡ ἀνησυχία αὐτῆς, διότι καὶ αὐτὸς ὁ Κάρολος εἶχε παύσει γράφων πρὸς τὸν στρατηγόν, ὡς ἔμαθεν, ἐκ τοῦ πλαγίου ἐξετάσας τὸν σύζυγον αὐτῆς.

Οὐδεμία ἐλαμβάνετο εἰδήσις, ἄρα καὶ τι συνέβαινε. Τοιοῦτον συμπέρασμα ἐξῆγεν ἐκ τῆς σιγῆς ταύτης ἡ νεαρὰ γυνὴ σκεπτομένη. Καὶ εἶχε δίκαιον.

Κατὰ τινὰ πρωίαν ἔλαβεν ἐκ τοῦ ταχυδρομείου ἐπὶ συστάσει δέμα περικλειόν νέον βιβλίον καὶ τὸ ἐπισκεπτῆριον τοῦ φίλου αὐτῆς Οὐβέρτου. Τεμάχιον χάρτου, ὅπερ ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς τοποθετηθὲν ἐν αὐτῷ ἐξ ἀπροσεξίας, ἔφερε τὰς ἐξῆς λέξεις γεγραμμένας κεκομμένως, ὥστε ἀποτελοῦν τμήμα παλαιᾶς ἀχρήστου ἐπιστολῆς, καὶ ἄνευ ὑπογραφῆς, «Παύσατε νὰ γράφητε. Συμβαίνουν σκηναὶ αἱ ὁποῖαι καθιστῶσιν ἀδύνατον πᾶσαν ἀλληλογραφίαν».

Ἡ κόμησσα Μαρία, καίτοι ἄγαν εὐπιστος, δὲν ἦτο ὅμως καὶ εὐήθης. Εἶχεν ἐν τῷ γραφείῳ αὐτῆς ἐτοίμην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ποθητὸν ἀπόντα. Ἐλαβεν αὐτήν, ἐκλαυσε καὶ τὴν ἔρριπεν εἰς τὸ πῦρ, εἴτα δὲ ἀνέμεινεν... Τί ἀνέμεινε; Ἀνέμεινε τὰ συμβεβημένα, διότι πάντοτε ἀπὸ δεκαπενθήμερίας ἐπανελάμβανε καθ' ἑαυτὴν ὅτι καὶ τι συμβαίνει.

Συνέβη ὅμως ὅτι ἦλθεν αὐτοπροσώπως ὁ Οὐβέρτος. Τῇ ἐπαύριον, ἐνῶ ὁ στρατηγὸς ἐκοιμᾶτο μετὰ τὸ πρόγευμα, ὁ Οὐβέρτος ἠρώτησε διὰ μιᾶς θαλαμηπόλου ἐὰν ἡ κόμησσα δύναται νὰ δεχθῇ αὐτόν.

— Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ! Τί τρέχει λοιπόν; εἶπεν ὁρμῶσα πρὸς αὐτὸν ἅμα ὡς τὸν εἶδεν εἰσερχόμενον.

Ἐκεῖνος καθιστάσας αὐτὴν διὰ χειρονομίας λίαν εὐγενεῶς, ἐβεβαιώθη προηγουμένως ὅτι αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα ἦσαν κεκλεισμένα καὶ εἴτα ὠδήγησε αὐτὴν πρὸς μικρὰν ἐδραν, ἐν ᾗ ἐκάθησε.

— Κύριε, πρὸς χάριν!... ἔλεγεν ἀδιακόπως ἡ Μαρία, ἥτις δὲν συνέχευε πλέον τὴν ταραχὴν αὐτῆς.

Μειδιῶν ἐκεῖνος μετὰ χάριτος ἔλαβεν, ἐκ τινος μικρᾶς τραπέζης φιαλίδιον περιέχον ἄλατα καὶ καθήμενος παρὰ τῇ κομῇ εἶπεν.

— Ἐξεπλάγητε βεβαίως βλέπουσα με.

Ἐκαμε χειρονομίαν ἀπελπιστικὴν ὑποσημαίνουσαν «Πότε λοιπόν θὰ παύσητε μυκτηρίζοντές με».

— Σοβαρὰ ἔλαβον χώραν συμβάντα, ἐξηκολούθησεν ἐκεῖνος χωρὶς νὰ συγκινηθῇ. Ἐλάθετε τὸ βιβλίον μου σὺν τῷ τεμαχίῳ ἐκείνῳ τοῦ χάρτου;

— Ναί, ναί, ναί, καὶ ὕστερον;

— Λοιπόν...

Καὶ ἀνεκόπη, διότι πράγματι λίαν θλιβερόν ἦν τὸ ὅ,τι ἤτοιμαζέτο νὰ εἴπῃ! ἐκ τοῦλάχιστον δὲν τὴν ἡγάπα! ἐπειδὴ ὅμως ἐλάτρευε καὶ ἐξετίμα αὐτήν, ἦτο σκληρόν νὰ κατενέγκῃ κατ' αὐτῆς τόσον βαθὺ κτύπημα!

Ἡ κόμησσα Μαρία ἦτο πανοῦργος ὡς πᾶσα γυνή. Ἡ φυσικὴ αὐτῆς ἀφέλεια, δικαιολογουμένη ἄλλως τε ἐκ τῶν εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, ἅπερ δὲν ἔφερον εἰσέτι πλήρη, δὲν ἀπέκλειεν ἀπ' αὐτῆς μεγίστην πανουργίαν. Ἐτείνε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἐμπιστον, ὅστις ἦλθεν οὕτω μακρόθεν ὅπως κομίσῃ αὐτῇ κακὴν εἰδήσιν.

— Δὲν με ἀγαπᾷ πλέον; ἠρώτησεν ἀνοίγουσα ὑπερμέτρως τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ Ριβελαὶ ἔκαμε χειρονομίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἐν θαυμασίᾳ ἐκφραστικότητι κατῴρθωσεν νὰ ἐρμηνεύσῃ τόσον σέβας ὅσον καὶ οἶκτον.

— Ἀγαπᾷ λοιπόν ἄλλην; ἠρώτησεν ἡ Μαρία δάκνουσα

τὰ χεῖλη αὐτῆς ὅπως εὖρη ἐν ἑαυτῇ ἀρκοῦσαν ἰσχὺν νὰ ὁμιλήσῃ. — Ἐντὸς δεκαπενθήμερίας νυμφεύεται, ἀπήντησεν ὁ Οὐβέρτος κρίνων αὐτὴν ἀρκούντως προπαρεσκευασμένην ὅπως ἀκούσῃ τὴν εἰδήσιν. Ἀλλως τε πολὺ ὀλίγον καιρὸν εἶχον εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν.

Ὁ Οὐβέρτος ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας ἀνοικτὸν τὸ περιέχον ἄλατα φιαλίδιον, ἐτοιμος νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν βοήθειαν αὐτοῦ, ἡ κόμησσα ὅμως ἦτο γενναία γυνὴ οὐδέποτε γνωρίσασα τί ἐστὶ λειποθυμία. Προτεταμένον ἔχουσα τὸ στήθος ἔλαβε στάσιν ἐπὶ τῆς ἐδρας αὐτῆς τοιαύτην, ὥστε ἤθελε νὰ δείξῃ ὅτι ἦν ἐτοίμη νὰ δεχθῇ πᾶσαν προσβολήν. τοῦ δὲ γυναικείου ἐνστικτοῦ αὐτῆς ἀναζωπυρήσαντος τὴν ἐξεγερθεῖσαν αἰφνης μνήμην αὐτῆς, ἠρώτησεν.

— Μετὰ πλουσίας γυναικός;

«ὦ! τῆς γενναίας γυναικός!» ἐσκέφατο ὁ Οὐβέρτος, ὅστις θὰ ἡσπάζετο αὐτὴν θερμῶς ἐπὶ τῇ γενναίῳφυχῇ καὶ τῇ εὐγενείᾳ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς.

— Μετ' Ἀμερικανίδος, ἥτις ἔχει περὶ τὴν ἡμίσειαν ὠδεκάδα ἑκατομμυρίων, ἀπήντησε μεγαλοφῶνως.

Ἐκείνη ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐσκέφατο πρὸς στιγμὴν. Τότε δὲ ἀνεμνήσθη αἰφνης μυρίας ἀνεξηγήτους τέως λεπτομερείας, τὰς ὁποίας ἐν τῇ ἀγνοίᾳ αὐτῆς ἐπεξήγησεν ὡς προερχομένας ἐξ ἀπελπισίας ἀνθρώπου ἐμμανῶς ἐρώντος, ἀλλὰ ἀποχωρίζομένου τοῦ ἀγαπητοῦ προσώπου, ἐπίσης ἀνεπώλησε μυρίας ἐνδείξεις ἐλλείψεως σεβασμοῦ πρὸς αὐτὴν καὶ λεπτότητος ἐκ μέρους τοῦ Σεράν, τότε δὲ κατενόησε τί συνέβη ἐν τῇ καρδίᾳ ἡ μᾶλλον ἐν τῇ διανοίᾳ ἐκείνου, ὃν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐθεώρει ὡς Θεὸν καὶ ὡς κύριον τῆς ζωῆς αὐτῆς.

— Λοιπὸν νυμφεύεται γυναῖκα πλουσιωτάτην; ἠρώτησεν ἐπιμένουσα. Δὲν ἠδύνατο λοιπὸν νὰ ὑπομῇ;

Ὁ Οὐβέρτος μετὰ δυσχερείας ἠδύνατο νὰ συγκρατήσῃ τὴν συγκίνησιν, ἣν ἡσθάνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπὶ τῇ διαγωγῇ τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ φίλης.

— Εἶναι ὡς εἶπετε, ἀπήντησεν ἐν συστολῇ.

Ἐσκέφατο ἐκείνη ἐπὶ μίαν στιγμὴν.

— Καὶ βέβαια, εἶπε, δὲν θὰ ἤξεύρῃ πῶς νὰ μοὶ ἀναγγείλῃ τὸν γάμον του.

— Οὕτω φρονῶ καὶ ἐγώ, ἀπήντησεν ὁ ἐμπιστος.

Ἰδέα διῆλθε τὸ πνεῦμα τῆς νεαρᾶς γυναικός.

— Μήπως ἐκεῖνος σὰς ἐστείλεν; ἠρώτησεν ἀνήσυχος.

Ὁ Ριβελαὶ ἐποίησε χειρονομίαν ἀποφατικὴν, εἴτα δὲ προσέθηκεν.

— Φρονῶ ὅτι καλῶς ἐπραῖα ἐλθὼν νὰ σὰς προδιαθέσω κατ' ἀποτόμου κλονισμοῦ, διότι ἡ ἀγγελία τοῦ γάμου δημοσιευθῆσεται αὐριον διὰ τοῦ Φιγαρώ.

Μετὰ τινων στιγμῶν σιγῆς ἡ Μαρία ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν φίλον αὐτῆς.

— Λοιπὸν μόνον χάριν ἐμοῦ ἐκάματε ὅλον αὐτὸ τὸ μακρινὸν ταξίδιον; Ἐφοβήθητε μήπως γραμμαὶ τινες τῆς ἐφημερίδος μοὶ ρίψωσι κατὰ πρόσωπον τὴν προδοσίαν ἐκείνου, ὃν ἐθεώρουν ὅτι ἔμελλε νὰ εἶναι ὁ σύντροφος ὅλου τοῦ βίου μου;

— Ἀγαπητὴ κυρία κόμησσα, εἶπεν ὁ Ριβελαὶ, σὰς παρακαλῶ...

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἦν ἐτοίμη νὰ κλαύσῃ, τόσον δὲ ἐδείκνυε τοῦτο, ὥστε ὁ Οὐβέρτος παρ' ὀλίγον ἐλάμβανεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του ὅπως θωπεύσῃ αὐτὴν ὡς βρέφος, ἐσκέφατο ὅμως ὅτι θὰ ἦτο ἀπρεπές. Τότε προσέλαβεν ὕψος σοβαρὸν καὶ εἶπε χαμηλοφῶνως.

— Πρόκειται τώρα νὰ σκεφθῶμεν πῶς νὰ λάβωμεν ὑπίσω τὰς ἐπιστολάς σας.

— Τὰς ἐπιστολάς μου; ἠρώτησε. Τῷ εἶχον διατάξει νὰ τὰς καίῃ καθόσον τὰς ἐλάμβανεν!

Ὁ Οὐβέρτος ἔκαμε χειρονομίαν προδίδουσιν εὐγενῶς οἶκτον.

— Δύνασθε νὰ εἰσθε βεβίαια, ἀγαπητὴ κυρία, εἶπεν, ὅτι αἱ

ἐπιστολαί σας δὲν ἐκάησαν, ἐκτὸς ἐὰν τὴν θυσίαν ταύτην ἔπραξε χθὲς ἢ προχθὲς . . . Ἐν συντόμῳ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπεφασίσθη ὁ γάμος του . . .

Ἡ Μαρία ἐγένετο καταπόρφυρος, ἀλλὰ νῦν προήλθε τοῦτο ἐξ ὀργῆς.

— Ἐὰν τὸ ἔκαμεν αὐτό . . . εἶπεν.

— Ἐπιθυμεῖτε νὰ σᾶς τὰς φέρω; ἠρώτησεν εὐγενῶς ὁ Οὐβέρτος.

— Ἄ! φίλε μου, κάμετέ μοι αὐτὴν τὴν χάριν καὶ θὰ σᾶς εὐγνωμονῶ αἰωνίως.

— Τότε δώσατέ μοι ἐν δυὶ γραμμαῖς τὴν πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότητα.

Ἐλαβε φύλλον χάρτου ἐκ τοῦ σημειωματαρίου αὐτῆς καὶ διὰ χαρακτῆρων ὠραίων καὶ σταθερῶν, μὴ ὑποτρεμόντων, ἔγραψε: «Παραδώσατε εἰς τὸν κ. Ριβελαι ὅ,τι ἔχετε ἐξ ἐμοῦ», ὑπέγραψε δὲ προφρονῶς διὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ αὐτῆς ὀνόματος. «Ἄ! ἀνόητος! ἐσκέφατο ὁ Οὐβέρτος, εὐτυχῶς ὅμως εὐρίσκεσθε εἰς καλὰς χεῖρας!»

Τεσσαράκοντα ὁκτὼ ὥρας μετὰ τὴν εἰς Κύννας ἔλευσιν αὐτοῦ ὁ Οὐβέρτος ἐλάμβανε τηλεγράφημα, δι' οὗ προσεκαλεῖτο ἐσπευσμένως εἰς Παρίσιους. Ὁ στρατηγὸς ἐγένετο ἄνω κάτω, διότι ἤλπιζεν ἐκ τοῦ ἀρίστης ἀνατροφῆς νέου τούτου ὅτι θὰ διεσκέδαζεν ἐπὶ πολὺ, ἔνεκα τούτου μετὰ μεγάλης λύπης εἶδεν αὐτὸν ἀπερχόμενον. Τότε συνέστησεν αὐτῷ νὰ ἐπιπλήξῃ ἐκ μέρους τοῦ τὸν Κάρολον Σεράν.

— Τί διάβολο! εἶπεν. Ὅταν ἔχῃ κανεὶς συγγενῇ ἐκ τοῦ ὁποίου ἀναμένει καλόν, τοῦλάχιστον πρέπει νὰ ἀναγγέλλῃ αὐτῷ τὸν γάμον του δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς καὶ ὅχι νὰ τὸν ἀφίρῃ νὰ τὸ μάθῃ ἐκ τῆς ἐφημερίδος. Εἰπέ τῷ, Ριβελαι, ὅτι καὶ ἐγὼ καὶ ἡ σύζυγός μου εἴμεθα πολὺ θυμωμένοι.

Ὁ Οὐβέρτος μολὶς ἀφικόμενος εἰς Παρίσιους μετέβη παρὰ τῷ Σεράν, ὃν εὗρεν ἀσχολούμενον εἰς πέλαγος λογαριασμῶν προμηθευτῶν, καταστημάτων νεωτερισμῶν, αἰτήσεων καὶ λοιπῶν, ἀπάντων ἀναγομένων εἰς χρηματικὰς ὑποθέσεις.

— Ἀφ' οὗτο ἔμαθον ὅτι νυμφεύομαι, εἶπεν ἐν ὀργῇ ὁ εὐτυχὴς μνηστὴρ, καθ' ἑκάστην ἔχω αὐτὴν τὴν ἐργασίαν! Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν οὔτε ὑπομονήν, οὔτε λεπτότητα.

— Εἶναι ἀληθές, ἀπήντησεν ὁ Ριβελαι, ἔπρεπε νὰ περιμεῖνουν νὰ νυμφευθῇτε.

Ὁ Κάρολος δὲν συνωφρυνόθη, διότι αἱ λέξεις αὗται ἠρμήνευον ἀκριβῶς τὰς ιδέας αὐτοῦ.

— Εἶμαι ἐπιφορτισμένος, ὑπέλαθεν ὁ Ριβελαι, δι' ὅπως ἐμπιστευτικῆς ἀποστολῆς. Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ γάμου ὑμῶν ἡ κόμησσα Μαρία μ' ἐπεφόρτισε νὰ σᾶς ζητήσω μερικὰ ἔγγραφα τὰ ὅποια σᾶς ἐνεπίστευθη.

Ὁ Σεράν ἔκαμεν ἀπότομον κίνησιν, διότι ταύτην τὴν ἀπαίτησιν ἀνέμενεν ὀλιγώτερον πάσης ἄλλης.

— Τί θέλετε νὰ εἰπῇτε; δὲν ἐννοῶ καλῶς.

Ὁ Ριβελαι ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου του τὰς ὑπὸ τῆς κομῆσης γραφεῖσας γραμμὰς, ἀφοῦ δὲ ἔθεσεν αὐτάς ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ Σεράν ἐφ' ἱκανὸν χρονικὸν διάστημα, ὥστε νὰ δυνηθῇ οὗτος νὰ τὰς ἀποστηθίσῃ, ἔλαβεν αὐτὴς αὐτάς καὶ ἐναπέθεσεν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

Ὁ Κάρολος δὲν ἐτόλμησε νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτόν, οὔτε νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἔχει τὰς ἐπιστολάς, ἅς ὤφειλε νὰ καύσῃ. Ἦνοιξε σύρτην μολὶς κλειόμενον διὰ κλειδὸς καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ δέμα ἱκανῶς ὀγκῶδες, (διότι ἡ κόμησσα εἶχε τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ γράφῃ ἐπὶ χάρτου παχέος καὶ λευκοῦ ὡς ὁ ἐλεφαντόδους), καὶ παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν Οὐβέρτον.

— Καὶ τ' ἄλλα; ἠρώτησεν ὁ Οὐβέρτος.

Ὁ Σεράν ἔλαβεν ἐξ ἄλλου σύρτου μικρὸν λεύκωμα ἐξ ὁκτῶ ἀποτελούμενον φύλλων, ὧν ἕκαστον περιεῖχε φωτογραφικὴν εἰκόνα τῆς κομῆσης ἐν διαφορετικῇ στάσει.

— Παρατηρήσατε ἀκόμη καλὰ, εἶπεν ὁ Οὐβέρτος ὅπως ἀτάραχος. Δὲν ἔχει πλέον τίποτε ἄλλο;

— Ἄ! ναί! εἶπεν ὁ Κάρολος ὡσεὶ ἀναμνησκόμενος αἴφνης. Ἀφῆρσεν ἐκ τῆς συγκαταούσης τὸ ὠρολόγιον αὐτοῦ ἀλύσσου σφραγίδα ἀποτελουμένην ἐκ λίθου ἀρχαίου ἐφ' οὗ ἦν ἐγγεγλυμμένη ἡ λέξις: πάντοτε!

— Ἄλλο τίποτε δὲν ἔχω, εἶπε θέτων τὴν σφραγίδα ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Ριβελαι ἐγειρόμενος.

— Ἀπέρχεσθε λοιπὸν τόσον γρήγορα;

— Ναί, εἶμαι βιαστικός, ἀπήντησεν ὁ Ριβελαι ψυχρῶς.

Ὁ Κάρολος παρηκολούθει αὐτῷ ἐν πλήρει στενοχωρίᾳ, ἐνῷ ἐκεῖνος διηθύνετο πρὸς τὴν θύραν. ὅταν δὲ ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ κομβίου τοῦ κώδωνος ἡσθάνθη ὅτι εἴλκετο ἐκ τῆς χειρίδος.

— Καί. . . τί εἶπον ἐκεῖ, ὅταν ἔμαθον τὸν γάμον μου;

Ὁ Οὐβέρτος ἠνοιξε τὴν θύραν καὶ ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ.

— Ὁ στρατηγὸς εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναγγεῖλῃτε τοὺς γάμους σας διὰ γράμματος, ὅπερ θὰ ἦτο καλλίτερον.

— Ναί. . . ἐννοῶ, εἶπεν ὁ Σεράν διατελῶν ἐν στενοχωρίᾳ. Ἡ δὲ κόμησσα. . . τί εἶπεν;

— Μὲ παρεκάλεσε νὰ σᾶς ζητήσω ὀπίσω αὐτὰ τὰ ἔγγραφα, καθὼς σᾶς εἶπον καὶ σᾶς ἀπέδειξα. Ὑγίαινε, φίλε μου, σᾶς εὐχόμαι εὐτυχίαν ἐν τῷ γάμῳ.

Καὶ ἀπῆλθε πρὶν ἢ ὁ Κάρολος προφθάσῃ νὰ τείνῃ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

«Τί βρωμάνθρωπος! ἐσκέφατο ὁ Κάρολος ὅταν ἔμεινε μόνος· ἀλλ' ὅπωςδήποτε τὰ πάντα ἐγένοντο καλῶς. Πόσον ἤμην εὐτυχής, διότι συνεκρατήθην ἀπέναντι αὐτῆς τῆς γυναικὸς! Τί θὰ ἐπάθαινα ἐὰν! . . .»

Τοῦτο ὑπῆρξεν ὁ ἐπιτάφιος τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ, ἔρωτος κατ' ἐπιφάνειαν μόνον, ὅστις ὑπῆρξεν εἰλικρινῆς ἀλλὰ ταχέως ἐλησμονήθη.

«Τὸ κτῆνος!» εἶπεν ὁ Οὐβέρτος κατεκεραυνοβολῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ κατόκει ὁ πρῶν φίλος αὐτοῦ.

IV

Ὁ Ριβελαι ὤφειλε ν' ἀναμείνῃ ἐν Παρίσις τὴν προσεχῇ ἐπάνοδον τοῦ στρατηγοῦ μετὰ τῆς συζύγου του. Πράγματι δ' ἐπανῆλθον, ἀλλὰ μολὶς εἴκοσι τέσσαρες παρῆλθον ὥραι ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῶν καὶ ὁ ἀσθενὴς κατελήθη ὑπὸ σπουδαίας κρίσεως καὶ μετὰ ὁκτῶ ἡμέρας ἡ κόμησσα Μαρία ἦτο χήρα.

Ἐν τῇ ἐκ τοῦ δυστυχήματος τούτου ἐπελθούσῃ συγχύσει ὁκτῶ ὅλαι εἶχον παρέλθῃ ἡμέραι, καὶ ὁ Ριβελαι δὲν εἶχεν ἐντύχει τῇ Μαρίᾳ κατὰ μόνους, ἄλλως τε δὲ ἡ θλιψὶς δὲν ἐπέτρεπεν αὐτῇ νὰ δεχθῇ ἐπισκέψεις. Παρῆλθεν ὁ μᾶτος καὶ ὁ ἰούνιος καὶ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν ἀλλ' ἡ μόνον νὰ συναντῶνται καθ' ὁδὸν καὶ νὰ ἀντιχαιρετῶνται σιωπηλῶς. Κατὰ τὰ μέσα ὅμως ἰουλίου, ἀκριβῶς ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ νεαρὸς ἀνὴρ εἶχεν ἀναλάβῃ τὸ λεπτεπίλεπτον καθήκον νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰς ἐπιστολάς ἀπὸ τὸν Σεράν, ἐνόμισεν ὅτι ἐπέτρεπετο νὰ παρουσιασθῇ πρὸς τὴν κόμησσαν ὡς γείτων ἐν τῇ ἐξοχῇ ὅπως ὑποβόλῃ τὰ σέβη του.

Εὗρεν αὐτὴν μόνην, ἐν τῷ περιπτέρῳ, ὅτε δὲ ἠτένισαν πρὸς ἀλλήλους ἐμειδίασαν θλιβερῶς ὑπὸ τὴν ἐπίρροιν τῆς αὐτῆς ιδέας. Ἡ ἐν αὐτῷ μακρὰ ἐδρα τοῦ στρατηγοῦ εἶχεν ἐξαφανισθῇ, ἀναπληρωθεῖσα ὑπὸ πῆδακος μαρμαρίνου, ἐξ οὗ ἐξερρίπτετο ὕδωρ.

— Τὰ πάντα μετεβλήθησαν ἐδῶ, φίλε μου, εἶπεν ἡ νεαρὰ χήρα, καὶ ἐγὼ ὅμως μετ' αὐτῶν. Ὑπῆρξα πολὺ ἄφρων καὶ ἐλαφρόνους. τῶρα δὲ μόνον τὸ ἐνόησα. Οἶαν ὅμως ἡσθάνην εὐτυχίαν δυνηθεῖσα νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ δυστυχοῦς συζύγου μου ἄνευ ὑποκρισίας καὶ τύψεων συνειδότης! Ἐκεῖνος δὲ, ὁ δυστυχής, τί γίνεται;

— Εὐρίσκεται εἰς τὴν Τρουβίλλην, αὐτὸς δὲ καὶ ἡ σύζυ-

γός του ἀποτελοῦσι τὸ στόλισμα τῆς ἐκλεκτῆς ἐκείνης ἐξοχῆς.

Ἡ Μαρία ἀνεστένεζεν.

— Θεέ μου! πόσον ἀξιολύπητος θὰ ἦμην! Καὶ τί λέγω, δὲν θὰ ἦμην καὶν ἀξία οἴκτου, διότι τόσον ἐλαφρῶς ἐτέθην εἰς τὸ στόμα τοῦ λύκου! . . . Δὲν ἐννοῶ πῶς ἡδυνήθην ν' ἀπατηθῶ μέχρι τοῦ σημείου τούτου. . .

— Αὐτὸ συμβαίνει ἐνίοτε! εἶπεν ὁ Οὐδέρτος.

Ἐμείναν εἴτα σιγῶντες. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον τόσα πράγματα, ἅπερ ἡδυνάτουν νὰ ἐκφρασθῶσιν ὥστε ἡγνόνουν τί πρῶτον νὰ εἰπῶσιν. Ἡ Μαρία πρῶτη ὕψωσε δειλημόνως τὴν φωνήν.

— Κύριε; εἶπεν ἀπαραλλάκτως ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ἐκεῖνος τὴν παρετήρησε μὴ τολμῶν νὰ τῇ ἀποκριθῇ.

— Εἶδετε . . . τὸν . . . κύριον ἐκεῖνον; Ἐφάνη ὡς λυπούμενος διὰ τὴν θλίψιν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένησεν;

— Ἡ ἀλήθεια μὲ ἀναγκάζει νὰ σᾶς ἀποκριθῶ, ὄχι, κυρία, μολοντί πρῶτον τοῦτο μετὰ μεγάλῃς θλίψεως.

— Πῶς ὅμως ἡδυνήθη νὰ συνταυτίσῃ τὰ λεπτὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἔδειξε πρὸς ἐμέ μετὰ τὴν ζωηρότητα τῆς καρδίας του;

— Ἐπιτρέψατέ μοι, κυρία, νὰ μὴ ἀποκριθῶ εἰς τὴν ἐρώτησίν σας ταύτην.

Ἡ Μαρία ἐποίησε κίνημα νευρικὸν καὶ ἐξηκολούθησεν.

— Ἐπιτρέψατε ὅμως καὶ εἰς ἐμέ νὰ ἐπιμείνω, κύριε, διότι ὑπάρχουσι πράγματα τὰ ὁποῖα δικαιούμαι καὶ ἔχω ἀνάγκην νὰ μάθω. Ποῖον θεωρεῖτε τὸ αἷτιον τῆς τοῦ κυρίου Σεράν πρὸς ἐμέ συμπεριφορᾶς αὐτοῦ ταύτης;

Ὁ Οὐδέρτος προσεπάθησε νὰ διαφύγῃ τὴν ἀπάντησιν, ἥτο ὅμως ἀδύνατον. Ὡθούμενος εἰς τὰ τελευταῖα αὐτοῦ χαρακώματα καὶ φοβούμενος μήπως ἐπὶ τέλους ἐννοηθῇ ἄλλως ἢ σκέψις του, εἶπεν.

— Λοιπόν, κυρία, συγχωρήσατε δι' ὅ,τι θὰ σᾶς εἰπῶ, ἄλλως τε σεῖς μὲ ἀναγκάζετε. Νομίζω ὅτι δεικνύων τὴν φαινομενικὴν ἐκείνην λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων ὁ κύριος Σεράν ἐπιζητεῖ τὸ συμφέρον του.

Ἡ Μαρία ἐνόησε, καὶ ἀνῆλθεν αὖθις εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο ἐρύθημα, ἔμεινεν ὅμως κυρία ἐαυτῆς.

— Μίαν μόνην θλίψιν αἰσθάνομαι, κύριε, εἶπε, ὅτι δὲν σᾶς παρεκέλευσα ν' ἀναγνώσῃτε τὴν ἀλληλογραφίαν, τὴν ὁποίαν μετὰ τῆς εὐγενείας μοὶ παρεδῶσατε ὅταν ἐπέστρεψα ἐκ Καννῶν.

— Ποῖα παρὰδοξος ἰδέα!

— Ναί, διότι μὲ λυπεῖ νὰ σκέπτομαι ὅτι ἡδύνασθε νὰ διατηρήσῃτε ἀμφιβολίαν περὶ τῆς φύσεως τῶν σχέσεών μου μετ' ἐκεῖνου, ὃν ἐθεώρουν ὡς μέλλοντα σύζυγόν μου.

— Κυρία, ἐάν ποτε συνελάμβανον ἀμφιβολίαν τινα περὶ ὑμῶν, θὰ ἦμην κατὰ πρῶτον εἰς ἄθλιος καὶ εἶτα βλάξ.

Θερμῶς σᾶς παρακαλῶ μὴ με ὀμιλῇτε πλέον περὶ αὐτοῦ.

— Τοῦτο προέρχεται κύριε, διότι περὶ πολλοῦ ποιούμαι τὴν ἐκτίμησιν ὑμῶν.

Καὶ πάλιν σιγὴ ἐπεκλήθησεν ἐπ' αὐτούς, ὁ δὲ Οὐδέρτος διὰ βλέμματος μόνον ἀπάντησεν εἰς τὴν τελευταίαν ἐκφράσιν τῆς γυναικὸς. Ὁ ἄνεμος ἔσειεν ἐλαφρῶς τὰς ἡνθισμένας κλιματίτιδας, καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ ἐκ τοῦ πῆδακος ἀναπηδῶντος ὕδατος ἀπετέλει λαμπρὰν συνοδείαν τῶν διαλογισμῶν αὐτῶν.

— Παρ' ὀλίγον ἀπέθνησκον ἐκ θλίψεως, εἶπεν ἡ Μαρία. Τόσον εἶναι σκληρὸν ν' ἀναγκασθῇ τις νὰ περιφρονῇ ἐκεῖνον, ὃν ἡγάπησεν! . . . Διερωτῶμαι ὅμως τώρα ἐάν πράγματι τὸν ἡγάπησα. Μετὰ τὸν πρῶτον κλονισμόν, τὸ αἶσχος τοῦ ὅτι τόσον κακῶς ἐτοποθέτησα τὴν καρδίαν μου ἐκαυτηρίασε τὴν ψυχὴν μου. Τώρα νομίζω ὅτι ἦτο ὄνειρον! . . . Ἐν δὲ μόνον πραγματικὸν ἀπομένει, ὅτι ὁ σύζυγός μου μοὶ ἀπέτεινε τὰς εὐχαριστίας του πρὶν ἢ ἀποθάνῃ διότι ὑπῆρξα καλὴ σύζυγος δι' αὐτόν, παρὰ τὴν δυσαναλογίαν τῆς ἡλικίας. . . Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν οἱ λόγοι μὲ ἔκαυσαν ὡς πεπυρακτωμένος σίδηρος καὶ ἐπεθύμουν νὰ τῷ ζή-

τήσω συγγνώμην, τώρα ὅμως εἶμαι εὐχαριστημένη διότι κατόπιν τῶν γενομένων αἰσθάνομαι ὅτι ἔτυχον συγγνώμης.

Ἐλέγε ταῦτα μετὰ μεγίστης ἀπλότητος, ὁ δ' Οὐδέρτος ἠσθάνετο ἐαυτὸν ἐκπεπληγμένον, σχεδὸν ἐκθαμβὸν διότι προὔχωρησεν ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἐναρέτου καὶ ὑπερηφάνου ἐκείνης γυναικὸς.

Ἡγέρθη ὅπως ἀναχωρήσῃ μὴ ἐπιθυμῶν νὰ παρατείνῃ τὴν ἐπισκέψιν αὐτοῦ κατὰ τὰς λεπτὰς ἐκείνας περιστάσεις.

— Θὰ ἐπανέλθῃτε; ἠρώτησε τείνουσα αὐτῷ τὴν χεῖρα.

Ἐπεσχέθη νὰ ἐπανέλθῃ καὶ πολλάκις ἐξετέλεσε τὴν υπόσχασίν του.

Διέρρευσε οὕτω τὸ θέρος, ἡ δὲ κόμησσα ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους λίαν ἐξώρως ἐκ τῆς ἐξοχῆς, μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς ἰανουαρίου εἶχεν ἐγκαταστῇ ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς.

Τακτοποιοῦσα διάφορα ἀντικείμενα, ἅπερ δὲν εἶχεν ἐγγίσει ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου αὐτῆς, εὗρεν ἐν τινι κιβωτίῳ κομφοτέχνημά τι, ἄνευ μεγάλῃς ἀξίας, ὅπερ ὁ Σεράν εἶχε προσφέρει ποτὲ αὐτῇ ὡς δῶρον τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Ἦτο μικρὸς καθρέπτης, οὗ τὸ πλαίσιον ἦν κεκοσμημένον διὰ μίλτου. Οὐδέποτε εἶχε μεταχειρισθῇ αὐτόν, διότι δὲν εἶχε συνῆθειαν νὰ παρατηρῇ συχνάκις εἰς τὸν καθρέπτην, ἄλλως τε δὲ κρίνουσα τὸ ἀντικείμενον ἐκεῖνο λίαν πολύτιμον, ἕνεκα τῆς προελεύσεως αὐτοῦ, δὲν τὸ ἔφερε μεθ' ἐαυτῆς φοβούμενη μὴ ἀπολέσῃ αὐτό.

Ὁ καθρέπτης ἐκεῖνος ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν τῆς Μαρίας ὁλόκληρον κόσμον σκέψεων, ἡδὴ ἀγόνων ὡς τὰ ξηρὰ φύλλα, ἅπερ ἔζησαν καθ' ὅλον τὸ ἔαρ καὶ τὰ ὁποῖα μεταβάλλονται εἰς κόνιν παρελθούσης τῆς ἐποχῆς αὐτῶν. Ἐθεσε τὸν καθρέπτην εἰς τὸ θυλάκιον αὐτῆς, καὶ ἐπειδὴ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐξήρχετο ἐφ' ἀμάξης εἰς περίπατον, ὅταν αὕτη διήρχετο διὰ τῆς Βασιλικῆς γεφύρας, ἔριπεν αὐτόν εἰς τὸν Σηκουάνα. Οὐδεὶς παρετήρησε τὴν παράδοξον ταύτην πρᾶξιν, ἥτις, μεθ' ὅλα τὰ συμβάντα, συνωδεύθη ὑπὸ τιτῶν δακρύων.

Ἡ ἐπαύριον ἦτο ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ κόμησσα ἐδέχετο ἐπισκέψεις μετὰ τὴν πέμπτην ὥραν. Ἐνῷ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν κόμῳσιν αὐτῆς, ἀνεπόλησεν αὖθις τὸν μικρὸν αὐτῆς καθρέπτην καὶ ἐθεώρησεν ἐαυτὴν λίαν εὐτυχῇ διότι ἀπηλλᾶγχη αὐτοῦ. Εἶτα, ἀσυναισθήτως, ὁ νοῦς αὐτῆς ἀνεπόλησε τὸν ἔμπιστον, ὅστις μετὰ τοσαύτης μυστικότητος καὶ πίστεως ἐξυπηρέτησεν αὐτήν.

— Πιστεύω ὅτι, παρὰ τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, δὲν θὰ μὲ κρίνῃ ποτὲ αὐστηρότερον παρ' ὅτι ἀξίζω, εἶπε καθ' ἐαυτήν, ἀντικατοπτριζομένη εἰς μέγαν καθρέπτην, ἔνθα ἔβλεπεν ἀπαστράπτουσαν τὴν ἐκθαμβωτικὴν ὠραιότητα αὐτῆς ἐν τῷ σκοτεινῷ ἱματισμῷ τῆς χήρας. Ἰδοὺ καλὴ καρδία καὶ εὐγενὴς φύσις. Ἐάν δὲ τοιοῦτος εἶναι ὡς φίλος, ὁποῖος ἄρχ' γε θὰ εἶναι ὡς σύζυγος; . . .

Μετέβη εἰς τὴν ἀμυδρῶς φωτιζομένην αἶθουσαν, ὡς ἀρμόζει ἐν καιρῷ χηρείας, καὶ ἐκάθησε παρὰ τὴν ἐστίαν ἀναμένουσα τοὺς ἐπισκέπτας. Αἱ σκέψεις αὐτῆς ἠκολούθουν τὸν αὐτὸν ροῦν καὶ χωρὶς νὰ αἰσθάνηται δυσθυμίαν τινα ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὸν Οὐδέρτον, ὅστις ἐρίφθη, οὕτως εἶπεν, ὑπὸ τοῦ πεπρωμένου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ὁδὸς ἐκείνη ἀπέβαινεν ἐπικίνδυνος.

— Ναί . . . πιστός, λεπτὸς καὶ ἀσφαλής. . . Ἀ! αὐτὸν ἔπρεπε ν' ἀγαπήσω, εἶπε καθ' ἐαυτήν μετὰ τινος πικρίας, ἥτις ἡγγίσεν ἐξαπίνης τὴν καρδίαν τῆς μέχρι βαθμοῦ ὥστε ν' ἀναδύσῃ δάκρυ.

— Ὁ κύριος Οὐδέρτος δὲ Ριβελαί! ἀνῆγγειλεν ὁ ὑπηρέτης, ἀνοίγων ἐν θύραν τῆς αἵθουσας.

Α. Ν. Γ.

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.